

ความรัก

ท่านปัญญานันทภิกขุได้กล่าวถึงความรัก
ของบุคคลไว้หลายประการ อาทิ ความรักของพ่อ
แม่ ความรักของครู ความรักชาติ ความรักงานและ
หน้าที่ ความรักเหล่านี้ล้วนมีคุณค่าก่อประโยชน์
แก่ตนเองและสังคม

ความรักของพ่อแม่

ความรักที่บริสุทธิ์ใจ ไหนจะเกินความรักของพ่อแม่ที่มีต่อลูก ท่านปัญญานันทะฯ ได้นำโศลกเปรียบเทียบจากนักปราชญ์โบราณมาอ้างอิง หลอมรวมกับทัศนะของท่านไว้อย่างน่าฟัง ดังนี้

บุญคุณของพ่อแม่ ท่านเปรียบด้วยของใหญ่ทั้งนั้น เปรียบด้วยแผ่นดิน เปรียบด้วยอากาศ เปรียบด้วยภูเขาพระสุเมรุซึ่งมันใหญ่เหลือเกิน

(ชีวิตเพื่อธรรมะ ธรรมะเพื่อชีวิต - หน้า ๓๒)

ดวงอาทิตย์เป็นสิ่งที่เราเห็นก่อนในตอนเช้าฉันใด
เราเกิดมามีชีวิตในโลกก็เห็นคุณแม่มาก่อนใครๆ
แล้วเราเห็นคุณพ่ออีกทีหนึ่ง คุณพ่อคุณแม่จึงถือเป็น
ทิศเบื้องหน้า เป็นทิศที่เราต้องกราบไหว้สักการบูชา
(ทำดีเสียก่อนตาย – หน้า ๗๓)

คนที่ เป็นแม่มีคุณธรรมในใจหลายอย่าง เช่น เป็นผู้มีเมตตา กรุณา มุทิตา และอุเบกขาพร้อม ในทางพระพุทธศาสนาเรียกคนที่ เป็นแม่ว่า ‘พรหม’ ของบุตรธิดา เชื่อว่าเป็นพรหมก็เพราะมีคุณธรรมของพรหม

(แม่พระในบ้าน - หน้า ๕)

เมื่อลูกมีความเจริญทั้งกาย
และใจ มีความเติบโต มั่นน้ำที่
การงานเป็นหลักเป็นฐาน แม่
นั้นแหละเป็นผู้มีความชื่นใจ
ที่สุด มีความสบายใจที่สุดกว่า
ใครๆ เมื่อใดลูกตกต่ำ **จีวตไม้**
ก้าน้ำ มีปัญญา มีความทุกข์
ความร้อน ผู้ที่มาเป็นทุกข์กับ
เราก่อนใครๆ ก็คือ แม่ นั่นเอง

(แม่พระในบ้าน - หน้า ๖)

บ้านเรือนใดมีความเคารพมารดาบิดา คนในครอบครัวนั้นมีคุณธรรม บุษามารดา
บิดา บ้านเรือนนั้นมีเทวดาคุ้มครองรักษา

(แม่พระในบ้าน – หน้า ๖)

‘อันมือไกวเปลไซ้ไร้แต่ไรมา คือหัตถาครองพิภพจบสากล’ เขาว่าอย่างนั้นว่ามือ
ที่ไกวเปลคือมือที่ครองพิภพ ทำไมเรียกอย่างนั้น เพราะแม่เลี้ยงลูกอบรมลูกมาตั้งแต่ต้น
(แม่ – หน้า ๒๙๒)

หน้คุณแม่มากเหลือเกิน คือไม่รู้จะปลดเปลื้องกันอย่างไร

(แม่ – หน้า ๒๙๘)

แม่เอาใจใส่ต่อลูกมาก คิดถึงมากตลอดเวลา คนอื่นๆ ก็อย่างนั้น จะรักก็
อย่างนั้น สามีรักก็อย่างนั้น ภรรยารักก็อย่างนั้น เฟลอๆ เดียวก็ไม่รักแล้ว แต่แม่นั้น
มีแต่รักอย่างเดียว

(แม่ – หน้า ๓๐๐)

แม่เป็นพรหมของลูกเพราะเป็นผู้มีเมตตา ปราบปรามความสุขความเจริญแก่ลูก
ฝ่ายเดียว

(แม่ – หน้า ๓๐๐)

สิ่งใดแม่ไม่ชอบ อย่าทำ
สิ่งนั้นเป็นอันตราย

(แม่ - หน้า ๓๐๔)

ในวัยหนุ่ม ๑๕ ปี ท่านปัญญานันทะฯ เดินทางจากบ้านเกิดที่พัทลุง โดยติดตาม
หลวงลุงเพื่อไปอยู่ที่วัดไทยในปิ่นัง และหวังจะเรียนต่ออีกด้วย ก่อนออกจากบ้าน ท่าน
ปัญญานันทะฯ ยังไม่ลืมคำพูดของแม่ที่ว่า

ไปไหนไปได้ แต่อย่าไปทำความชั่วให้แม่เสียใจ เมื่อลูกอายุครบบวชพระเมื่อไร
อยู่ที่ไหน ไกลแค่ไหน กลับมาบ้านบวชให้แม่

(๙๔ ปี พระพรหมมิ่งคลาจารย์ – หน้า ๓๐)

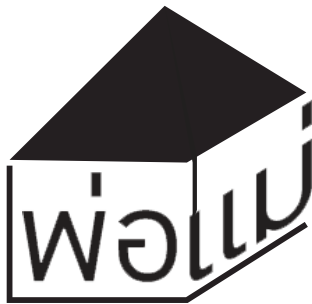

ท่านปัญญานันทะฯ มีความรักและผูกพันกับแม่อย่างยิ่ง เช่น ยามเจ็บไข้ได้ป่วย
เพียงเห็นหน้าแม่ เสมือนกับได้กินยาวิเศษ

พอเห็นแม่ขึ้นมานนถุ๊ มองเห็นหน้าแม่ลุกขึ้นนั่งได้ กินขนมที่แม่เอามาฝาก
ได้ กินผลไม้ได้ เหมือนกับว่าไม่เจ็บไม่ป่วย มานึกได้ที่หลังว่านี่อะไร ...อ้อ ยาวิเศษ คือ
ดวงหน้าที่เราได้เห็น ที่เรารักเคารพนับเอง

(๙๔ ปี พระพรหมมั่งคลาจารย์ – หน้า ๓๐)

ท่านปัญญานันทะฯ พูดถึงพระคุณของพ่อแม่อีกหลายประการ ท่านมิได้กล่าวถึงแม่เพียงท่านเดียว พ่อผู้มีพระคุณก็กล่าวถึงด้วย

พ่อมีหน้าที่ดูแลครอบครัวให้อยู่เย็นเป็นสุข ทำมาหากิน หาเงินหาทอง สร้างเนื้อสร้างตัวให้เป็นหลักเป็นฐาน เพื่อความมั่นคงของครอบครัว เพื่อความเจริญก้าวหน้าของบุตรธิดา แม่คือผู้ช่วยเหลือพ่อบ้านในการทำงาน

(พ่อพระในบ้าน – หน้า ๙)

พ่อแม่เรานี้แหละเป็นอะไรทุกอย่างให้เรา เป็นพระของเรา เป็นพระ
พรหมของเรา เป็นครูคนแรกของเรา เป็นผู้ที่เราควรเคารพกราบไหว้บูชาสักการะ
ทุกคำเช้า

(พ่อพระในบ้าน – หน้า ๑๕)

พ่อแม่นี้เป็นพระของเรา เป็นพระที่นั่งอยู่ในบ้าน เป็นพระที่อยู่ใกล้เรา
ตลอดเวลา เราต้องเอาใจใส่ดูแลรักษาให้ท่านสะดวกสบาย เรียกว่าท่านเป็นพระ
ท่านเป็นเทวดา เราต้องเคารพบูชา อย่าไปไหว้เทวดาอื่นให้ยุ่ง

(พ่อพระในบ้าน – หน้า ๑๓)

พ่อบ้าน เป็นหลักของครอบครัว เป็นผู้รับผิดชอบในครอบครัว ครอบครัว
จะสุขจะทุกข์ จะเลื่อมจะเจริญ ขึ้นอยู่กับพ่อบ้าน

(คิดดูให้ดี - หน้า ๒๘)

พ่อแม่เป็นพระหรือเป็นเทวดาในบ้านที่ลูกๆ ควรกราบไหว้ ต้องเอาใจใส่
ดูแลท่านเสมอ ท่านปัญญานั้นทะฯ จะไม่เห็นด้วยที่ลูกบางคนไปไหว้พระ หรือไป
เลื่อมใสเทวดาองค์อื่น

ความรักของครู

ครูเป็นปูชนียบุคคลรองจากพ่อแม่ ท่านปัญญานันทะฯ เคยเป็นครูประจำบาลที่จังหวัดระนองมาก่อนครองผ้ากาสาวพัสตร์ ท่านบอกว่าการเป็นครูและเป็นพระภิกษุไม่ต่างกัน นั่นคือการเป็นผู้สอนคนให้กระทำความดี มีความรู้ที่ถูกต้อง และมีคุณธรรมสร้างสรรค์ชีวิต ดังคำสอนต่อไปนี้

ครูมีหน้าที่ทำให้ศิษย์เจริญงอกงามด้วยความรู้ความฉลาด ด้วยความประพฤติดี ให้ศิษย์มีความภูมิใจในทางที่ถูกที่ชอบ ศิษย์มีความสำนึกว่าเราเป็นผู้มีความเกี่ยวข้องกับครู จะทำอะไรทุกอย่างให้ครูสบายใจ

(วิญญาณความเป็นครู – หน้า ๑๕)

ครูนี้เขาถอดไม่ได้ ตำแหน่งอื่นพอออกแล้วก็หมดเรื่อง
กัน ไม่มีใครเรียกต่อไป แต่ครูนี้เขาเรียกจนกระทั่งตาย
(วิญญานความเป็นครู – หน้า ๑๑)

ครูเป็นผู้สร้าง เป็นผู้รักษา เป็นผู้ส่งเสริมสิ่งทั้งหลายให้เจริญงอกงามมาได้
จนทุกวันนี้

(วิญญานความเป็นครู – หน้า ๑๕)

โลกของครูนี้เป็นโลกของคนที่มีประพัตติดี ประพัตติชอบ ตั้งมั่นอยู่ในศีลธรรม
มีความละเอียดรอบคอบ มีความสุจริต มีน้ำใจมั่นคง อยู่ในคุณงามความดี ไม่เปลี่ยนแปลง
ไม่หวั่นไหวโอนเอนไปตามความเปลี่ยนแปลงของสังคม

(วิญญานความเป็นครู – หน้า ๑๗)

ครูสอนศิษย์ก็เหมือนกัน สอนให้เกิดปัญญาให้เข้าใจสิ่งที่ถูกต้องว่าอะไร มัน
เกิดจากอะไร ให้รู้ไปตั้งแต่เริ่มต้นแต่เด็กๆ เมื่อเขาเติบโตขึ้น เขาก็ค่อยๆ เจริญด้วยความ
รู้ ความเข้าใจ ไม่ให้โตแต่เพียงร่างกาย แต่สติปัญญาก็เติบโตขึ้นด้วย เพราะเราให้สติ
ปัญญาแก่เขา อันนี้จะช่วยให้เขาเจริญขึ้นในทางที่ถูกต้อง

(เคล็ดลับของชีวิต – หน้า ๘๖)

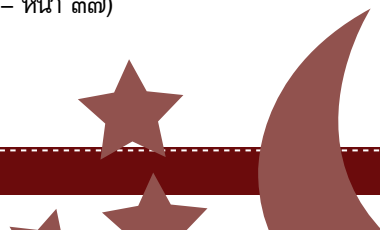

การเป็นครู
นั้นเป็น

๒๔

ชั่วโมง เป็น
ตลอดเวลา

(ธรรมะเพื่อชีวิต - หน้า ๓๗)

ครูเป็นภาพตัวอย่างที่เด็กจะถ่ายภาพไว้ในใจของเขา

(ธรรมะเพื่อชีวิต - หน้า ๓๗)

ครูเป็นผู้สร้างโลก

(ครูคือผู้สร้างโลก - หน้า ๕)

ครูเป็นผู้สร้างรากฐานของชีวิต ทำให้ชีวิตของคนเจริญก้าวหน้า

(ครู คือปูชนียบุคคลที่ทุกคนหวังพึ่ง - หน้า ๑๖)

ครูเป็นตัวอย่างแก่ศิษย์อย่างแท้จริง

(ครู คือปูชนียบุคคลที่ทุกคนหวังพึ่ง - หน้า ๑๗)

ครูให้โดยไม่หวังอะไรตอบแทน

(ครู คือปูชนียบุคคลที่ทุกคนหวังพึ่ง - หน้า ๑๙)

คุณเป็นผู้ไม่^ขสบาย อยู่ใน
ความทรงจำของศิษย์
ตลอดเวลา

(ครู คือปณิธานบุคคลที่ทุกคนหวังพึ่ง - หน้า ๒๑)

ไม่ใช่เป็นครูเฉพาะในห้องเรียน อยู่ไหนๆ ก็เป็นครูอยู่ตลอดเวลา
(ครู คือปราชญ์บุคคลที่ทุกคนหวังฟัง – หน้า ๓๖)

งานครูนี้แหละเป็นงานยิ่งใหญ่ สำคัญที่สุดในชีวิตของชาวโลก

(ครูต้องอยู่ด้วยคุณธรรม – หน้า ๖)

อาชีพครู คืออาชีพสอนเด็กด้วยการทำเป็นตัวอย่าง

(ครูต้องอยู่ด้วยคุณธรรม – หน้า ๒๕)

ครูมีหน้าที่สำคัญยิ่งใหญในบ้านเมืองที่จะช่วยกันยกระดับจิตใจเด็กให้สูงส่ง

(ครูต้องอยู่ด้วยคุณธรรม – หน้า ๓๒)

ความรักชาติ

ท่านปัญญานันทะฯ ประารถนาให้คนไทยมีความรักชาติอย่างแท้จริง ท่าน
ย้ำเตือนเสมอว่า ผู้รักชาติต้องมีความเสียสละ เห็นแก่ส่วนรวม ไม่โกงกิน ปัจจุบัน
หากท่านปัญญานันทะฯ ยังมีชีวิตอยู่ ท่านคงปาฐกถาเรียกร้องให้ชาวไทยมีความรัก
ชาติเพิ่มขึ้น เพื่อให้ชาติไทยมีแต่สันติสุขร่มเย็น

ตัวอย่างคำสอนเกี่ยวกับความรักชาติ มีดังนี้

ความรักชาติ คือรักคนในชาตินั้นเอง รักเพื่อนบ้านของ
ท่าน รักกันอย่างไร รักกันต้องเห็นอกเห็นใจกัน ช่วยเหลือ
เกื้อหนุนกัน อย่าเบียดเบียนข่มเหงกัน เรียกว่าเป็นคน
รักชาติได้

(ความรักชาติ)

มหาตมา คานธี เป็นมหาบุรุษผู้ยิ่งใหญ่ของอินเดีย ท่าน
ผู้นี้รักชาติจริงๆ รักเพื่อนมนุษย์จริงๆ ต้องการให้คนอินเดียเจริญ
ก้าวหน้าจริงๆ ท่านไม่มีสมบัติอะไร มีแต่ผ้าถุงผืนเดียว ทั้งถุงทั้ง
ห่มอยู่ในตัวผืนนั้นแหละ มีรองเท้าอยู่คู่หนึ่ง ไม่ใช่รองเท้าบาจา
ยี่ห้อมีราคาหรอก... ท่านไม่มีสมบัติ ท่านคิดแต่เรื่องให้
(ความรักชาติ)

ความรักชาติ ถ้าจะพูดกันไปแล้ว ‘รักคน’ นั้นเอง รักคนที่อยู่ร่วมกัน
ธรรมชาติก็เรียกว่าคนที่ร่วมเกิด ร่วมเจ็บ ร่วมตายด้วยกัน ชื่อว่าเป็นคนชาติเดียวกัน
(ความรักชาติ)

รักชาติ คือให้มีความรักคนอื่น แล้วมีความเสียสละเพื่อผู้อื่น
(ความรักชาติ)

คนที่ไปทำหน้าที่บริหารประเทศ
ชาติ เช่นไปเป็นนายกรัฐมนตรีใน
ตำแหน่งฝ่ายบริหารด้วยประการ
ต่างๆ ถ้าไปทำงานในหน้าที่ เพื่อกิน
เพื่อถาม เพื่อเกียรติถือว่าเพื่อให้นัก
ดีขึ้น เพื่อให้นักปกครองดีขึ้น เพื่อให้นัก
เกียรติมีชื่อเสียงขึ้น จิตใจ คนนั้นยัง
ต่ำอยู่ ยังไม่สูงพอที่จะเข้าไปบริหาร
ประเทศชาติ

(ความรักชาติ)

ชาติคือการรวมของคนจำนวนมาก ที่พูดภาษาเดียวกัน มีขนบธรรมเนียม ประเพณีเหมือนกัน นับถือศาสนาเหมือนกันบ้าง แตกต่างกันบ้าง แต่ว่าภาษาเผ่าพันธุ์ มันเป็นอันเดียวกัน

(แสงสว่างชีวิต ปัญญาเป็นแสงสว่างแห่งโลก – หน้า ๑๐๓)

เวลานี้ประเทศของเราต้องการน้ำหนึ่งใจเดียวกัน ให้สามัคคีกลมเกลียวกัน ไม่ว่าจะเป็นข้าราชการการเมือง ข้าราชการพลเรือน ทหาร ตำรวจ ประชาชน ราษฎร ธรรมดาสามัญ ทำมาหากินเป็นเศรษฐกิจ คนชั้นกลาง ชั้นยากจน เป็นอะไรก็ตามใจเถิด เราต้องมีความคิดเห็นให้ตรงกัน

(หันหน้าหาธรรม)

คนโบราณเขาถือว่าแผ่นดินนี้เป็นเหมือนคุณแม่ เรียกว่าแม่ใหญ่ เราก็ต้อง รักแม่ใหญ่ของเรา คือแม่ธรณี รักแม่ธรณีคือรักแผ่นดินนั่นเอง คนที่จะรักประเทศ ก็ต้องรักแผ่นดินที่ตนอยู่

(ส.ค.ส. ๒๕๓๓ – หน้า ๒๖)

เกิดมาชาตินี้ในแผ่นดิน
นี้ ควรทำอะไรให้ชอบ แทน
แผ่นดินที่เราอาศัยอยู่บ้าง

(ส.ค.ส. ๒๕๓๓ - หน้า ๒๘)

เรามาเลิกโก่งกันเสียสักปีหนึ่งเถอะ เพราะโก่งมาหลายปีแล้ว โก่งกันมานาน
แล้ว เรามาตั้งอกตั้งใจเลิกโก่งกันเสียที

(ส.ค.ส. ๒๕๓๓ - หน้า ๓๐)

คนไทยเรารู้จักคำว่าประนีประนอม รู้จักคำว่าผ่อนปรน จึงเอาตัวรอดมาได้ใน
ทุกวันนี้ นี่เรื่องของชาติ

(วิธีทำความราบรื่นให้ชีวิต - หน้า ๑๔)

ชาวญี่ปุ่นเป็นคนประเภทหนูหมอนไม้ กินข้าวกล้อง นอนบนเสื่อผืนเดียว เขา
มิได้เป็นอยู่อย่างสบายและสะดวกเลย เขาคิดถึงงาน คิดถึงประเทศชาติ คิดถึงประโยชน์
ส่วนรวมของเขาเสมอ

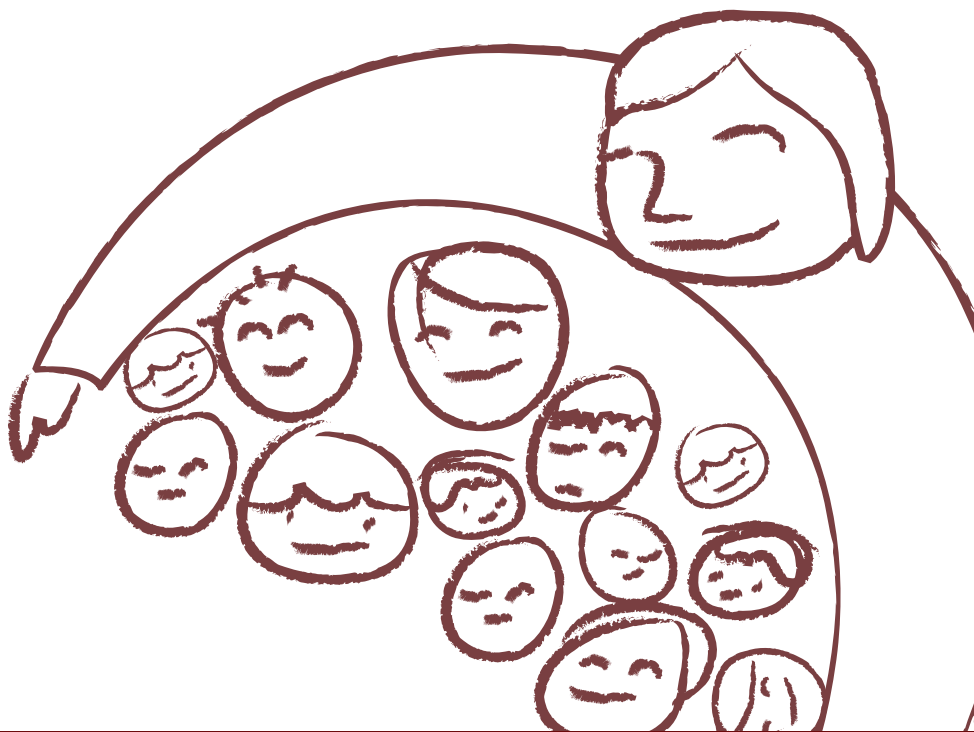
(หนูหมอนไม้ - หน้า ๙)

รักชาติ หมายความว่าเห็นแก่ประโยชน์ของส่วนรวม ของชาติ ไม่เห็นแก่
ประโยชน์ส่วนตัว

(อยู่กันด้วยความรัก – หน้า ๒๓)

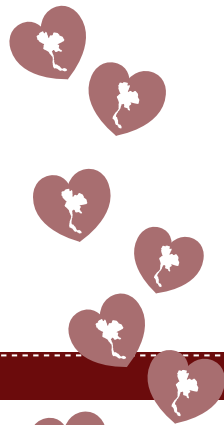
รักชาติ คือรักพวกพ้องนั่นเอง รักคนในชาติ เราปรารถนาให้คนทุกคนใน
ชาติของเราอยู่เย็นเป็นสุข

(อยู่กันด้วยความรัก – หน้า ๒๓)

ความรัก นามของความ ว่ารักเพื่อนร่วมชาตินั่นเอง

(ธรรมคัมภีร์ครองโลก – หน้า ๒๖)

การคอร์รัปชันกินสินบาทคาดสินบน เกิดขึ้นเพราะอะไร? เพราะคนไม่รักชาติ
แท้จริง แต่รักตัวเองมากกว่า

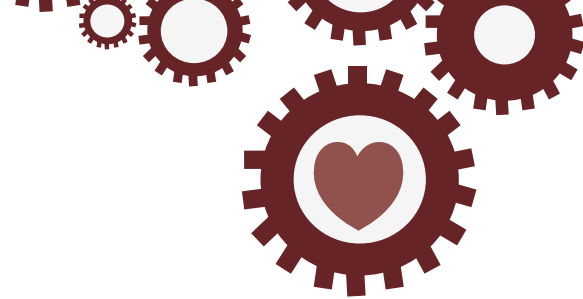
(อยู่ด้วยกันด้วยความรัก – หน้า ๒๔)

เราทุกคนเป็นหน่วยหนึ่งของชาติ ถ้าเราเลื่อมชาติก็เลื่อม ถ้าเราเจริญชาติก็
เจริญ

(ธรรมปริทัศน์ ภิกขุปัญญานันทะ – หน้า ๒๑๕)

เมื่อเราอยู่ในตำแหน่ง
หน้าที่ใด เราก็ทำงานด้วย
น้ำใจ เพื่อในงานที่มอบให้
งานเจริญ เพื่อส่วนรวม เพื่อ
ชาติ เพื่อประเทศของเรา
อันนี้เรียกว่าเราภักดี

(ธรรมคัมภีร์ครองโลก - หน้า ๒๘)

ความรักงานและหน้าที่

ท่านปัญญนันทะฯ มักเตือนเสมอว่า ความสำคัญอย่างหนึ่งของชีวิตมนุษย์ คือการงานและหน้าที่ที่พึงปฏิบัติ คนมีค่าเพราะงานและหน้าที่นั่นเอง ผู้รักงานไม่เกียจคร้าน ย่อมประสบความสำเร็จในชีวิต

ท่านปัญญนันทะฯ สอนเรื่องความรักงานและหน้าที่ ดังนี้

การทำงานตามหน้าที่ เป็นเรื่องสำคัญสำหรับชีวิต
เพราะงานคือชีวิต ชีวิตคืองาน
(พรธรรมนำชีวิต – หน้า ๗๓)

คนไม่ทำงาน คือ
คนก่อกวนคนอื่น
คนจกมี คำมีๆ ค
เพราการทำงาน

(พรรณานำชีวิต - หน้า ๗๓)

ถ้าไม่ฝึกฝนทำงาน ก็จกกลายเป็นคนเกียจคร้านไป คนเกียจคร้านเป็นคนหนัก
แผ่นดิน รักโลกเปล่าๆ

(เตือนตน - หน้า ๒๖)

หน้าที่คือหน้าที่ แต่อย่าทำหน้าที่ให้เป็นทุกข์

(สมถวิปัสสนา - หน้า ๒๗)

เรามีหน้าที่ที่จะทำตนให้เป็นมนุษย์ คือให้เป็นผู้มีใจสูง อย่าเป็นผู้อยู่อย่างคน
ใจต่ำ

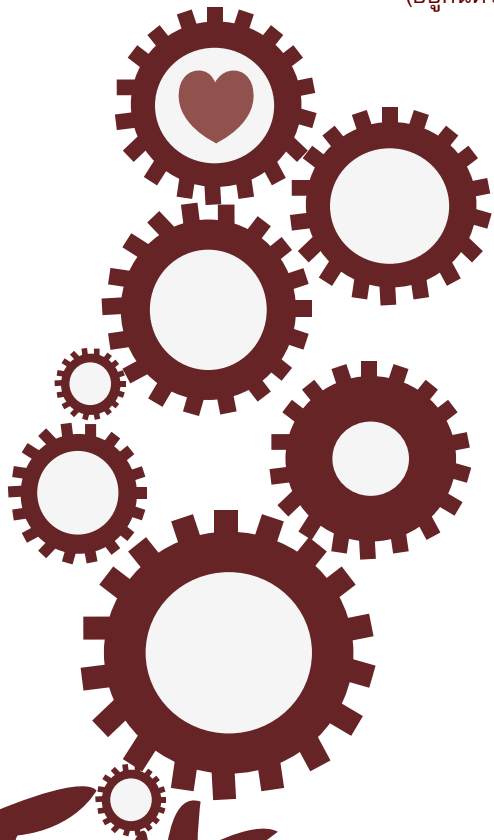
(อยู่กันด้วยความรัก - หน้า ๑๖)

ความเป็นไทยเป็นหน้าที่ของคนไทย คนไทยไม่มีหน้าที่จะเป็นทาสใคร

(อยู่กันด้วยความรัก - หน้า ๑๗)

คนที่ทำด้วยใจรักนั้น เขาทำอย่างประณีต อย่างละเอียดรอบคอบ เพื่อให้
เกิดประโยชน์ในการกระทำอย่างแท้จริง ไม่ใช่จะทำอะไรสักว่าผ่านพ้นไป จึงได้ชื่อว่า
เป็นคนรักหน้าที่

(อยู่กันด้วยความรัก - หน้า ๑๙)

งานนำ **ความ**ส่า **ความ**
เจริญมาในแก่ผู้ปกครอง
งานเสมอ
สิ่งที่เข่นอุปสรรคของ
งาน คือ **ความ**เกียจคร้าน

(เตือนตน - หน้า ๒๓)

